

РАЈКО ЛУКАЧ

ТРИ ПРИЧЕ*

ЧИВИЛУК ЗА СТАРОСТ

Због главе савијене над тањиром нисам му могао видјети лице, али мислим да је са мном био Н. В., јер не знам с ким другим бих се нашао у *Пролећу*. Зачудио сам се што га конобар зове професором и Н. ми је објаснио да ту свраћају универзитетски професори и да, како не би морао да их памти, сваког госта тако зове. Кад смо прилазили чивилуку, да узмемо своје зимске капуте, пре-стигли су нас познати редитељ и човјек за кога сам био готово сигуран да је то књижевник из мог завичаја. Не обзирући се на нас, кикотали су се и гегали док су скидали кратке кожне јакне и качили их на слободне рогове чивилука.

Док они сједају за сто, видим да је на чивилуку само њихова кожна одјећа и схватам да сам већ обукао дугачки капут и омотао шал око врата. Изненађен, боље се загледах и видјех да то није мој капут.

– Ово није мој капут! – узвикнух.

– То и није капут, већ старост! – довикну ми редитељ и поново се закikota. – Слободно је задржи, баш ти пристаје.

Хитро сам откопчао дугмад, скинуо капут и заједно са шалом вратио га на чивилук. И док сам их грозничаво качио на дрвени рог, како ме не би прогласили крадљивцем, или још горе – да се не бих претворио у старца, ја се пробудих.

Покушавајући да поново заспим, помислих да би овај сан вриједило претворити у причу. У том магновењу зачујем глас Н. В-а:

– Али немој да испричаш и други дио сна.

* Из рукописа *Глумио сам енглеској краља*, циклус „Сновиђења и буђења”.

ДУГ ЗА КИРИЈУ

„Знао сам да ћу те овдје наћи. Шта има у новинама?”

„Једно те исто. Ови политичари чим зину слажу. Ни новинари нису бољи, али како без новина да попијем кафу? Изволи, сједи. Због чега си ме тражио?”

„Сањао сам те синоћ. Сан је био чудан, па сам пожелио да ти га препричам.”

„Ајд’ нека је и мене неко усањао.”

„Ти као изнајмио од мене стан...”

„Откуд теби стан вишка?”

„Кажем ти да је то био сан. Мада се не бих љутио и да је јава.”

„И?”

„Био си нередован платиша, уби’ боже, стално сам те подсјећао на кирију, а ти ми давао тек неку цркавицу. Дуг је дебело порастао и ја сам дошао да ти кажем како ћу те тужити ако не измириш дуговање.”

„Ти мене да тужиш? Послије свега што сам ти чинио, ти би мене тужио?”

„Ма у сну!”

„У сну човјек чини оно што би хтио на јави али не смије или не може. И јесам ли ти дао паре?”

„Ниси.”

„Колико?”

„Не сјећам се, али није било мало.”

„Сјети се, нећу никоме да дугујем ни у сну.”

„Ти то озбиљно?”

„Не може озбиљније!”

Ко зна докле би наше прегањање потрајало да ме из кухиње није трагао глас покојне супруге:

„Буди се, човјече, закаснићеш на посао. Ево попиј кафу и зови такси.”

НОЖ

Упркос дјечачком лицу, због чега би се могло очекивати да је још млад и неискусан за посао месара у супермаркету, вјешто и брзо је баратао ножем и удовољавао купцима. Била је гужва и отишла сам накратко да погледам друге артикле које је требало да купим. Препипала сам цепове али не нађох списак који увијек правим кад идем у куповину. Запамтила сам само кафу, млијeko и хљеб, те сам их ставила у колица.

Кад сам се вратила, за пултом је остала још само једна муштерија, жена мојих година. Питала је за цијену свињске вјешалице и замолила младића да јој да двјеста грама. Погледао је изложене вјешалице и ставио на вагу комад који је имао тачно двјеста грама. Нас двије смо се погледале у чуду, питајући се како је могао да погоди.

Госпођа је имала још један захтјев: да јој исијече вјешалицу јер она има тупе ножеве, што је сада изазвало чуђење код месара. Убјеђивао је да се вјешалица не сијече већ пече у цјелини, али она је остала при своме захтјеву. Рекао је и да је то толико мек комад меса да би га могао исјећи и најтупљи нож.

„Али, ако госпођа инсистира, исјећи ћу. Видите ли како сијече, а он је најтупљи. Ево да видите, показаћу вам на руци”, изговорио је и заврнуо рукав, а онда и пружио сјечиво кожи.

Обје смо вриснуле да то не ради, да му вјерујемо.

„Нисте ме разумјеле – нећу га испробати на кожи него на длаци.”

„Немојте, немојте ни на длану, молим вас, молим вас”, госпођа је и даље била преплашена и запрепашћена.

„Ма на длаци, госпођо!”, викнуо је и месар.

„Немојте, немојте, вјерујем вам!”, наставила је да моли.

„Ма смирите се, послушаћу вас”, рекао је додајући јој упаковано месо.

„А ви, госпођо, и ви имате тупе ножеве код куће?”, обрати ми се кад приђох пулту.

„Шта да вам кажем?”, узвратих питањем. „Сама их оштрим па и нису баш за похвалу.”

„Добро је што сами оштрите. Механички оштрачи лако истроше сјечива и искриве врхове. Сада ћу вам показати како се то ради.”

Дохватио је два већа ножа и стао да превлачи оштрице једну преко друге. Радио је то муњевито и вјешто.

„Хоћемо ли да их пробамо?”, рече завршивши оштрење. „На мојим рукама је тешко наћи какву длаку, јер сам их све исјекао, па би било добро да ви заврнете рукав па да видите шта је бритва.”

Зурила сам запрепашћено у њега.

„Жао вам длаке? Ево ја ћу да вам заврнем... Неко то провјерава додиром на јагодице, али ја више вјерујем длакама.”

Сасушеном крвљу умазане пластичне рукавице на његовој шасти и огроман нож који ми се приближавао још више ме успаничише. Нагло, из све снаге, тргла сам руку, од чега му је испао нож и звекнуо о керамичке плочице пода.

„Не, не, не...!”, викала сам све док се нисам пробудила.

Уставши да на ринглу ставим цезву, видјех да је кутија за кафу празна и да морам у продавницу.